

BUSINÀ 75°

1999 – 2000

(Panizza Lorenzo – Pittaluga Lorenzo)

Buna sira, buna sira, me cari siuri! E bén c'mè c'la va?
A suma entrà nel 'terzo millennio' e a l'è stacc in avenimént ampurtònt per tücc, e an tüt el mond is preparu a fè del gròn festi, cun del gròn luminarij... cun in gròn sgaramént ad sold!

Ònche Lisòndria, antu so cit, a s'è dacia da fè. Ev vist quònta iluminasion au long el strà d'u centro? E quònc vas coi pén tücc bardà ad gasèti culurajj? I pü cuntént i son stacc i còn! Ui smeija gnònc veira 'd pudei ausè la gambèta ogni doi o trei meter! Arivònda a son pasà an sel pont ad Tani e a j'hó vist c'a l'è tüt bleu. Chisà c'mè chi son cuntént i pes. Ui smeija 'd esi al mar! Acsé i j'hòn cuntentà ònche i pes! Pó' an Via Vochieri cun tücc 'sti fil ant l'aria a j'hó dicc "Stà' vighi ch'i j'hòn turna bütà i filobus!" An s'in giornal i j'hòn scricc che Lisòndria l'è na cità suta na bouna steila. Speruma c'u seja vejira!

Me um piassarrieva savei se tütta 'sta gént c'l'ha festegià la sa se ch'el vo di doimila ani! Doimila ani da quòndi u Siur Mesia che noi pastur per prümi a suma andacc a adurè, a l'è 'mnì ant el mond, l'è amnì an mes a noi. L'è ist avénimént c'u bsògna ricurdè, nénta tüt el j'atri strambaleiri chi preocupu la gént! I j'avu na poura d'asidént del 'bigat del milènio': "e adès c'mè c'a farró cun la mustra letronica? La sunarrà ancora giüsta la sveglia? El computer el funsionarrà ancora? Adès c'a m'era abituà a fè tüt cun 'internet', c'mè c'a farró a fè la speisa?". Uardè, fè c'mé me, andè al mercà cun la vostra cavagna a fè la speisa, acsé la roba i póri vigla e tuchèla, se no el va finì che cun tüt is manipulasion cuca vòta iv dòn el tumatichi 'd plastica, la früta 'd gess e u lacc facc cun la causenna! Ater che l'agriturismo, che pó' ònche lé...

Però i stüdiu pròpi tüt! Adès smeija ch'i abiu anventà ònche i 'spaghetti da passeggio' c'mè u gelato. Te 't crompi in scartòcc bèlé slà, 't'al fai smarìnè an pò' e pó' 't al sgnachi da suta e 't mordi andrenta a cul cui sort d'ansuma! ...Se 't'al brochi bén, se no 't ei bèlé panà: s't'hai fam, 't na crompi in ater e 't tachi turna!

E pó us capis nént perchè per pié in bon caffè us dév andè an paradis o a l'infern! Me am l'a fas cun la cafetiera e bon ca l'è!

Stuma atént a nént sghijè an sel stupidaggini! L'è mei andè a sghijè an sla 'pista di pattinaggio' nóva ch'i j'hòn facc ant i giardén, l'è andonda che na vòta, quòndi c'a j'eru masnà, ui sunava la Bònda a la duminica. Us pó andè

a patinè tranquil, perchè ònche 'sa pista l'é u la fa andè l'ASPAL, c'a s'an-teressa ònche del Farmacij ansema tüt u rest! Però u m'è amnì in dubi: ma d'istà, quòndi che la giasa la smarejna, c'mé chi fòn a fè la sghiarola?

Le dausén, davònti au teater, i j'hòn bütà la mustra 'letronica' che anveci d'andè anòn, l'andava andrera per savei quònta témp c'ui mòncava au doimila! E pó', quòndi c'a seju rivà au doimila, se ch'is na favu? Anlura i l'hòn smursaia e via. Forse i la drubarròn turna quòndi cui scadrà u treimila!

E sé, ònche per la pulitica uj n'è stacc del muvimént chi a Lisòndria. U smejia che la Lega us seja sligaja e anlura i son andacc an pò' da chi e an pò' da là. El bèl a l'è che fina a pòc témp fa, i j'eru tücc d'acordi, specialmént per piantè i palèt au long el strà. Adès cui chi son armas da chi i criticu cui chi son andacc da là e i disu che i palèt i son tropi, j'ater per fei in dispèt i n'hòn bütà pü tònc ancura. E te, tra palèt, balons, bancheini, fiurieri e pilaster piòntà an mes 'd la strà, 't sai pü andó pasè o andè a pusè la machina! Voi ij l'ei facia a rivè fina chi, a son cuntént!

Dis chi l'hòn facc per i pedoni! Pruvè, provè a pasè an s'in marciapé coi palèt, i vighi s'i sei bon a rivè fina an fond a la strà. U j'è di automobilista ch'i giru col meter, j'amsüru la distònsa tra 'n palèt e l'ater e pó', zac! J'anfilu andrenta la machina d'amsüra! Se no 't trovi sing o ses bidon per la raccolta diferensjaia tra la miraja e i palèt cun un bèl pò' d'armenta per tera e te u bsògna 't vaghi an mes 'd la strà stònda atént a nénta fet aruitè. Me um smejia tüt na gròn armentarola!

Ònche la quistion del strà a l'è bèla, neh? I continuo a slarghè el strà larghi e stensi culi strici. 'Sti travai i finisu pü, l'è pes che u Dom 'd Milòn! Uardè se ch'i j'hòn facc an Via Gramsci, an Piasa Savouna, an Via Trotti, e da tònt ater part!

Ma me a j'hó capì: il fòn per fèm andè tücc a pé. Fè dla ginastica cou slalom e risparmiè dla bénsina, che cun cul c'l'a custa au dì d'ancò l'è gnònc na brüta idea! L'era mei ch'is fisu bütà d'acordi prüma cun Agnelli. Sé! Cui là i slargu al machini e chi i stensu el strà!

Ad tücc 'sti sold ch'i j'hòn spendì (che pó' i son cui là ch'i j'hòn vansà l'an pasà cun la tasa an sl'armenta) i pudivu drubèn an pòc per tònta povra gént c'l'a fa dla crivela. Anveci no, i pover disgrasià u bsògna nascondij e anlura i j'hòn dicc ai nostri bravì Frà, che a la sira an Via Gramsci i dòn da mangè an pò' 'd roba couda, che per nént spicè an sla strà al frigg del vòti... is nascundu ant el cunvént! U sarreiva mei c'l'andeisa a scondsi cuc dèn d'ater!

E pó', vist che i sold i son mai a basta per fè el decurasion, au long el strà i j'hòn ciamà ònche in contributo ai nigusiònt!

Eh! I j'hòn del testi che u j'è gnònc pü u CEPU c'ui salva, at che Del Piero c'ui fa la reclam!

A pruposit ad balon, me a digh che cui del calcio i son 'mni tücc mat! Adès it fòn vighi al parteij tücc i dì e a tüt e gl'iuri. Na vòta t'at urganisavi la smònna e al mercoledì e a la duminica t'uardavi el tò parteij. Adès se 't vori vighi tütì, u bsògna che t'at peji almenu na smònna 'd ferij!

Me a digh c'u j'è pü meja 'd religion. En anlura el pó capitè c'mé ant cul pais ch'el Pàruc el mònda a ciamè i genitur d'in fanciòt c'l'ava da fè la Prüma Comunion e ui dis: "Um dispias, ma a voster fiò a pòs pròpi nénta feila fè". – "Ma perchè, siur Prevost, l'è 'csì 'n brav fanciòt!". "U sarà brav" u dis el Paruc "ma u stüdia nénta! U sa gnònca c'mé c'l'è mort Noster Signur!" I doi is uardu ant el mur e i disu: "A l'è mort? Noi a savu gnònca c'l'era malavi!".

O c'mè cula dona an pò' ansiònna c'l'aveva in bèl cagnen c'l'era tüt la so cumpania. Prüma 'd murì l'auriva gaves na sudisfasion e anlura la va dal Pàruc e ui fa: "Siur Prevost, u duvreiva fèm in gròn piesì, c'ui daga el Batesim al mé còn: l'è pü anteligént che certi omi!". "Ma se 't disi Cichina" ui rispond "'t al sai c'us pó nént deji i Sacrament al bestij". "Siur Prevost, uardè, s'im fei is piassi, av dag sént milion per fè rangè i cup 'd la Cesa e del Campanèn". El Pàruc l'arman an pò' lè, pó' u dis: "Uarda Cichina, pròpi perchè 't ei te, a na parlarrò col Vescuv e uarduma se c'us pó' fè". El va dal Vescuv e ui chënta la storia e 'l Vescuv tüt seriu ui fa: "Ma se chi t'hòn mustrà an Seminari? Isti i son robì gnònca da dì!". "Ma Ecelensa, l'ha dicc c'um dà sént milion per fè rangè la Cesa!". Anlura el Vescu, semper pü seriu, ui dis: "Uà Don Pierino, se 't vori batsèli, fali, magari a la matèn bunura, senza fèt vighi. Però per la Cresima mòndli chi da me!".

Parlonda 'd Cesa, u m'è amni an mént la quistion del campòuni. Na vòta i regulavu la vita dla gént, ch'i avu gnònca dambsoagn 'd la mustra. Adès i disu chì dòn fastidi! Per forsa, la gént la fa tüt au l'incuntrari, a la va a drumì quòndi c'l'è ura d'alvè sü!

E 'l pont 'd l'Americòn, cul c'u smeja na banana? Al fuma, al fuma nénta! A truma zü cul vègg, no tenli sü! An suma, l'è tüt in tira e mòla! El va finì che traversarruma Tani cul burcén!

Parluma nénta dla pulitica! Ant na vègia businà, Arnoldi u diva che cun la Demucrasia u j'era i partiti, ma che dop trònt'ani i j'eru nént ancora arivati! Adès a puduma dì ch'i son partì an pòchi, ma che au long la strà is son... multiplicati! S'anduma avònti acsé, da chi 'n pó' ui sarà pü tòncc partì che gént c'l'a va a vutè!

S'u 't capita 'd uardè la television, el faci i son semper el medesimi. Aterchè la sgonda Repubblica! U j'è semper Vespa c'l'anteruga Andreotti che dop tòncc ani is son antajà ch'is j'eru sbaglià. U j'è Panella e la Bonino ch'i son semper anvers c'mé in capè da prèvi. U j'è Bossi e Di Pietro ch'i son andrera a amparè l'italiòn (c'mé Capone chi da noi a Telecity). E pó' i sòn pü che

simbul anventèsi e dop a l'asinello (che 'd cous u na tira, neh!) e l'elefantino, i son turna andacc a travers i còmpe e Cosiga l'ha trovà u trifoglio! E a noi italiòn cun la question 'd l'Euro ch'el va semper pù sü, um arman ammach pù la Margherita da sfujè: 'ai la fuma, ai la fuma nénta...'.
C'mè c'a diva al c'mensipi, adès i son tücc preocupà per savei se c'u bsògna purtè ant u doimila. Chi c'l'auriva purtè na canson, chi na bambola, chi na puisia. Me ai l'hó nénta 'sa preocupasion lé, ai l'hó mai avija. Me a port l'amur du Siur Mesia c'u durerà fina a la fén del mond! A port anca 'sta Divòta Cumedia, c'l'ha cumpì setòntasing ani. 'Sta Divòta Cumedia c'ha l'è la più bèla e longa tradision 'd Lisòndria e dla Asuciasion di Frà c'l'ha cump-
is utant'ani!

E anlura a pos nénta fè a menu 'd ricurdè tücc cui ch'i j'hòn facc 'sta Divòta Cumedia prüma 'd noi, c'mensònda dal Cumendatur Arnoldi e pó' Celerén e Pietra. A poduma nént smentiè i Mafé 'd Buca e Binasco, i tòncch ch'i j'hòn facc Tirsi c'mè Cavalli e Alessio. E tücc j'ater persunagi, e cui ch'i j'hòn dacc na mòna e i cuntinu a demla per el luci, el sceni, la müsica. U j'è na suera d'òngel ch'i j'hòn c'mensà ch'í avu sing o ses ani e adès i n'hòn quasi setònta. E cuc dèn l'è ancora chi. Us capis che adès el fa cuc cos' d'ater! U j'è del Madoni ch'i j'hòn c'mensà ch'í avu gnòncia vent'ani e adès i son spusì e mami. Cuca deina a l'è fina nona!

Ecco, per ricurdè ist robi e tònti atri ancora, ònche el businà, l'Asuciasion l'ha facc stampè in bèl libi, cun tònti futugrafii, disign e articul ad gént ampurtònta: i póri crumpèl al buteghen quòndi ch'i sorti. Am racumònd, l'è 'n ucasion da nént perdi.

Adès l'è mei c'a la piònta lè, se no i disi che a son pes che Cosiga che tücc i dì u na tira fora jëina nova.

Adès av presént la me famija!